

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 67973210, el. p. dmm@lrkm.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-11- Nr. S1-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL SUTIKIMO REORGANIZUOTI KULTŪROS PAVELDO CENTRĄ“ PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, įgyvendinama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2.6.4 veiksmą „Optimizuoti ir efektyvinti kultūros paveldo valdyseną – įgyvendinti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugą įgyvendinančių institucijų pertvarką“, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo reorganizuoti Kultūros paveldo centrą“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siekiama reorganizuoti biudžetinę įstaigą Kultūros paveldo centrą (toliau – KPC) skaidymo būdu (LR civilinio kodekso 2.97 str. 1 d. ir 6 d.), juridinio asmens teises ir pareigas išdalijant Kultūros infrastruktūros centrui (toliau – KIC) ir Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas), šiuo metu įgyvendinamam KPC savininko teises ir pareigas.

I. Sprendžiama problema	<p>LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (5 straipsnio 10 dalies 5 ir 12 p., 8 straipsnis) Departamentui priskirtos funkcijos, be kita ko, apima nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimo, atskleidimo ir stebėsenos organizavimą ir koordinavimą bei Registro, kuriame registruojamos nekilnojamosios kultūros vertybės, tvarkymą bei su Registru susijusių dokumentų kaupimą, tvarkymą ir saugojimą. Tačiau šiomis Departamento funkcijomis siekami tikslai įgyvendinami KPC vykdant KPC nuostatuose (patvirtintuose Departamento direktoriaus 2006 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. Į-003 (registruoti Juridinių asmenų registre 2018 m. rugpjūčio 16 d.)) numatytas funkcijas (kurių iš viso yra 4, tarp jų viena – nesavarankiška), kurios įstatymiškai nėra priskirtos KPC:</p> <p>1) KPC nuostatų 9.1 papunktyje įtvirtinta funkcija – rinkti materialią kultūros paveldo išraišką apibūdinančią, dabartį ir praeitį fiksuojančią informaciją, ją kaupti, tikslinti ir sisteminti – patenka į Departamento nuostatų 9.7 papunktyje įtvirtintos funkcijos, numatančios organizuoti ir koordinuoti nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą, išaiškinimą ir stebėseną, siūlyti kultūros ministrui kilnojamąjį daiktą įrašyti į Registrą, turinį;</p> <p>2) KPC nuostatų 9.2 papunktyje įtvirtinta funkcija –atlikti istorinius ir fizinius tyrimus (išskyrus žvalgomouosius ir detaliuosius archeologinius tyrimus), susijusius su kultūros paveldu, bei kaupti, tvarkyti ir rengti su tuo susijusius dokumentus ir informaciją – patenka į Departamento nuostatų 9.25 papunktyje</p>
-------------------------	--

įtvirtintos funkcijos, numatančios tyrimų, reikalingų nekilnojamojo kultūros paveldo vertingųjų savybių atskleidimui organizavimą, tikslus, kurių Departamentas siekia rengdamas ir pavesdamas vykdyti metinį apskaitos planą Departamento teritorinių padalinių specialistams ir KPC.

Be anksčiau pacituotų persidengiančių funkcijų KPC nuostatuose dar numatyta funkcija vykdyti specialiosios paveldosaugos bibliotekos veiklą bei funkcija teikti sukauptus duomenis Departamentui, pastaroji savo pobūdžiu apskritai nėra savarankiška, nes apibūdina tik šių įstaigų tarpusavio bendradarbiavimą.

Pažymėtina, kad apskaitos organizavimo ir koordinavimo procesai dabar sutelkti Departamente – Departamentas techniškai aptarnauja Vertinimo tarybas, o Vertinimo tarybų akto projektus joms rengia KPC ir Departamento specialistai. Parengti Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – Vertinimo tarybos) aktų projektai yra teikiami Vertinimo taryboms, kurių funkcijos yra nurodytos Nekilnojamojo kultūros paveldo Vertinimo tarybų pavyzdiniuose nuostatuose, nepriklausomu vertinimu užtikrinančioms vertinimo proceso skaidrumą. Paminėtina, kad būtent Vertinimo tarybos pagal NKPAĮ nuostatas (8 straipsnio 5 d.) nustato nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmingumą, kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes, atlieka nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ar vietovių ribų apibrėžimo funkcijas, sprendžia dėl apsaugos reikalingumo ar ne reikalingumo nekilnojamosioms kultūros vertybėms, nustato vietinio, regioninio ar nacionalinio reikšmingumo lygmenį bei tikslina minėtų reikšmingumo lygmenų nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos duomenis.

Kultūros ministerijos užsakymu 2019 m. buvo atliktas Kultūros paveldo apsaugą ir paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų ir Kultūros paveldo apsaugos srityje dalyvaujančių institucijų funkcijų tyrimas (toliau – Kultūros paveldo apsaugos sistemos tyrimas), kuris atskleidė, jog nors NKPAĮ ir yra numatyta, kad siekiant nustatyti kultūros vertybių vertingąsias savybes turi būti atliekami tyrimai, dažnu atveju tokie tyrimai nėra atliekami ir remiamasi tik fotofiksacija. Taip pat tyrime pažymima, kad šiuo metu Lietuvoje naudojami Vertinimo tarybų aktai yra sudėtingai skaitomi ir suprantami, juose pasigendama tyrimais grįstų argumentų, o pats paveldo objektų apskaitos procesas nesklaidus ir ilgai trunkantis.

Departamento pateiktoje informacijoje apie per pastaruosius trejus metus KPC atliktų tyrimų skaičių matyti, kad nebuvo parengtas nė vienas istorinės-meninės raidos tyrimas (*istorinės-meninės raidos tyrimais patikslinami, detalizuojami ir papildomi nekilnojamųjų kultūros vertybių kultūrinės vertės požymiai bei atrandamos sunaikintos ar sunykusios, lokalizuojami autentiškumo ir kiekybės požymiai, atskleidžiama tokių vertybių istorinė raida, autentiškos medžiagos formavimo būdas ir nustatomi saugotini elementai bei kultūrinės vertės neturintys intarpai. Istorinės meninės raidos tyrimai yra: archeologijos, istorijos ir ikonografijos, ikonologijos, menotyros, architektūros, polichromijos, istorinės statybos ir dekorų technologijos, urbanistikos, kraštovaizdžio, stilistikos, užstatymo evoliucijos, želdynų vertinimo, chronologijos, tipologijos*), o vykdyti tik detalieji tyrimai. KPC internetiniame puslapyje yra aprašytos Detaliųjų tyrimų poskyrio laboratorijoje atliekamų nekilnojamųjų kultūros vertybių detaliųjų tyrimų rūšys, tai su apskaita nesusiję cheminiai ir mikrobiologiniai tyrimai. Detaliųjų tyrimų, skirtų vertybių atskleidimui, sprendimus dėl teisinės apsaugos suteikimo priimančioms Vertinimo taryboms ar apskaitą vykdančiam Departamentui per vertintą laikotarpį parengta nebuvo.

Vertinimo tarybų aktų projektus KPC rengia neįvertindami ekonominio ir socialinio konteksto, galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendinių, savivaldybių strateginių planų, teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir tai, dažnu atveju, iššaukia teisinius ginčus. Taip pat neįvertinamos valdytojų galimybės užtikrinti deramą objektų priežiūrą ir investuoti į tvarkybą, objektų pritaikymo galimybės. Įgyvendinus KPC pertvarką apskaitos procesas visa apimtimi, kaip ir nurodyta NKPAĮ, bus organizuojamas ir vykdomas Departamento, taip bus užtikrinamas ir LR viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų principų laikymasis, kurį kontroliuos už kultūros paveldo apsaugos administravimą atsakinga institucija – Kultūros ministerija.

Dėl anksčiau aprašyto Departamento ir KPC funkcijų persidengimo bei riboto pobūdžio KPC atliekamų tyrimų konstatuoti šie sisteminiai ir nuolatiniai KPC veiklos trūkumai:

1. KPC rengiamų vertinimo tarybos aktų projektų kokybiniai trūkumai

Kultūros ministerijai vykdant Departamento veiklos kontrolę, nustatyti ydingi, suteiktus įgaliojimus peržengiantys, KPC veikimo rengiant Vertinimo tarybų aktus ir objekto teritorijų ribų planus atvejai, kai skirtingo pobūdžio, laikmečio ir teisinio statuso objektai buvo apjungti į vieną kompleksą, įvesti nesankcionuoti žymėjimai teritorijų ribų planuose, supinti inventorizavimo ir atskleidimo procesai, įvestos ir Vertinimo tarybų aktuose bei teritorijų ribų planuose vartotos nereglamentuotos sąvokos, sukeliančios papildomą naštą ar turto valdymo apribojimus registruojamo objekto gretimųbių savininkams. Tokie, Kultūros ministerijos kontrolei nepavaldūs, veiksmai ir kokybiniai rengiamų dokumentų projektų trūkumai lemia poreikį juos keisti, taip sukuriant papildomą naštą teritorijų planuotojams, kurie, atsižvelgdami į kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių atliktus keitimus, būna priversti rengti nebaigtų teritorijų planavimo dokumentų korekcijas, o kai kuriais atvejais kartoti viešinimo ir derinimo procedūras arba pradėti planavimo procesą iš naujo (pvz., UNESCO pasaulio paveldo vietovės – Vilniaus istorinio centro (Vilniaus senamiesčio) specialusis planas rengiamas nuo 2008 m.). Atkreiptinas dėmesys, kad nustatytų trūkumų šalinimui atliekant pakartotinius veiksmus yra švaistomi žmogiškieji, laiko (nustatant, taisant duomenis, kartojant procedūras) ir finansiniai resursai (du kartus dėl to paties objekto apmokant Vertinimo taryboms už darbą).

2. Kiti su kultūros paveldo apsaugos politikos tikslais nesuderinami KPC veiklos trūkumai

KPC, nebūdamas viešojo administravimo subjektu ir nevykdydamas įstatymiškai įtvirtintų kultūros paveldo apsaugos funkcijų, neturi prievolės laikytis Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų principų: atsakomybės už priimtus sprendimus, draudimo keisti į blogąją pusę, įstatymo viršenybės, efektyvumo, objektyvumo, proporcingumo, skaidrumo, nors jų rengiamuose dokumentų projektuose dažnu atveju išplečiamos NKPAĮ nuostatos, taip sukeliant teises pasekmes, papildomą naštą nekilnojamojo turto valdytojams. Dėl šių priežasčių Departamentas susiduria ir su papildomais administravimo iššūkiais. Paminėtinas atvejis, kai KPC parengė ir pateikė Vertinimo taryboms svarstyti akto projektą, kuriame statiniai, Kuršių nerijoje įsiteisėjusiu teismo sprendimu pripažinti savavališkos statybos statiniais, buvo įtraukti kaip vertingosios savybės, tokiu būdu įteisinant savavališkas statybas.

2021 m. Kultūros ministerijos atliktame tyrime „Dėl Kultūros vertybių registro duomenų juridinių faktų teisėtumo patikrinimo“ (toliau – Kultūros ministerijos atliktas Kultūros vertybių registro tyrimas) buvo nustatyta, kad kai kurių

	<p>Registre esančių objektų (u. k. 918, u. k. 30812) Teritorijų ribų planuose nurodytos klaidinančios tvirtinimo žymos, neatitinkančios institucijos statuso, o apie 30 proc. registruotų kultūros paminklų, pavienių ir kompleksinių nacionalinio reikšmingumo ir aukščiausio statuso nekilnojamojo kultūros paveldo objektų nenustatytos vertingosios savybės ir reikšmingumo lygmuo (nėra žinomi reikšmingumą pagrindžiantys ir vertes nurodantys duomenys) bei neapibrėžtos teritorijos ribos.</p> <p>Minėtas problemas ir Registro duomenų tikslinimo klausimus būtina spręsti kompleksiškai, sutelkus KPC ir Departamento kaupiamą informaciją bei kompetencijas.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Nutarimo projektu siūloma reorganizuojamos biudžetinės įstaigos KPC funkcijas skaidymo būdu išdalinti KPD ir KIC.</p> <p>1) KPD – rinks, kaups, tikslins ir sistemins materialią kultūros paveldo išraišką apibūdinančią, fiksuojančią dabartį ir praeitį informaciją; atliks istorinius tyrimus (išskyrus žvalgomouosius ir detaliuosius archeologinius tyrimus), susijusius su kultūros paveldu, bei tvarkys ir rengs su tuo susijusius dokumentus ir informaciją; vykdys specialiosios paveldosaugos bibliotekos veiklą;</p> <p>2) KIC – atliks fizinius (cheminius ir biologinius) tyrimus, susijusius su kultūros paveldu bei kaups ir tvarkys su tuo susijusią informaciją.</p> <p><u>Šių funkcijų paskirstymas padės įgyvendinti kultūros paveldo politikos tikslus:</u></p> <p>1) Kultūros paveldo pažinimo skatinimas bus stiprinamas sutelkiant KPC ir Departamento archyvų išteklius ir tęsiant bei efektyvinant specialiosios paveldosaugos bibliotekos veiklą, informacinėmis priemonėmis gerinant informacijos prieinamumą. Departamentui esant Registro, kurio suplanuotu modernizavimu bus siekiama užtikrinti informacijos, susijusios su kultūros paveldu, išsamumą ir prieinamumą, tvarkytoju, svarbu skirtingų įstaigų sukauptus išteklius skaitmeninti ir atverti visuomenei, o tolimesnę informacijos ir duomenų valdymo strategiją formuoti remiantis pažangiais metodais ir priemonėmis, saugant ne tik fiziniuose archyvuose, bet ir Valstybės debesijoje.</p> <p>2) Inventorizavimo, tyrimų, Vertinimo tarybų aktų projektų rengimo veiklą ir jas vykdančių specialistų sutelkimas Departamente užtikrins atskleidimo ir apskaitos procesų efektyvesnį valdymą bei neplanuotų ir skubių darbų atlikimą perskirsčius užduotis. Minimizuojamos laiko sąnaudos ir optimizuojamas procesas: inventorizavimui reikalinga informacija bus kaupiama ir sisteminama inventorius duomenų bazę ir inventorizavimo procesus valdančioje įstaigoje, užduotys parengti apskaitos dokumentus formuojamos tiesiogiai, žinoma tiksliai jų vykdymo pradžia ir prognozuojama pabaiga leis paprasčiau planuoti nepriklausomų Vertinimo tarybų darbą (užduočių vykdymo stebėseną bus užtikrinama per vieną dokumentų valdymo sistemą, o rezultatai nedelsiant pateikiami Vertinimo tarybų darbą organizuojantiems kolegoms).</p> <p>3) Funkcijų sutelkimas Departamente padėtų Kultūros ministerijai formuoti efektyvesnę paveldo apskaitos ir apsaugos strategiją, nustatant tikslus ir metinių apskaitos planų rengimo prioritetus pavaldžiai už kultūros paveldo apsaugą atsakingai įstaigai.</p> <p>Atlikus per pastaruosius trejus metus parengtų Vertinimo tarybų aktų projektų analizę, nustatyta, kad į Registrą įrašytų objektų (su jau galiojančia teisine apsauga), kuriems tikslinami duomenys, parengiamų Vertinimo tarybų aktų projektų skaičius daugiau nei du kartus viršija naujų vertybių atskleidimui parengiamų</p>

Vertinimo tarybų aktų projektų skaičių. Tai yra rizikos veiksnys, galintis lemti dar neatskleistų ir neįregistruotų vertybių praradimus (pvz., statinių atveju jie gali būti rekonstruoti prarandant vertingus elementus arba nugriauti apskritai).

Taip pat analizė parodė, kad daugiausia Vertinimo tarybų aktų projektų yra parengiama memorialinėms vietoms (*akmenims ir akmenų grupėms, mitologiniams kompleksams (akmenys, šaltiniai, kalvos), kapinėms, žymių visuomenės, kultūros, valstybės veikėjų žūties vietoms, kapams arba kapais laikomoms palaikų užkasimo vietoms, žydų žudynių vietoms, sukilėlių kapams arba kapais laikomoms užkasimo vietoms ir buvusių statinių bei jų ansamblių iki 1 ha ploto vietoms, Lietuvos karių ir partizanų kapams, kapais laikomoms partizanų palaikų užkasimo vietoms, jų žūties vietoms, svarbių mūšių vietoms*), pvz., 2021 m. naujai atskleistų memorialinių vietų buvo 246, o naujai atskleistų statinių – 47. Vertinant šių skirtingo pobūdžio vertybių praradimo rizikas, pastarieji dažniau nukenčia nuo tyčinių valdytojų ar vystytojų veiksmų. Statinių apskaitos efektyvinimas būtinas ir siekiant spartinti jų sutvarkymą – didelė dalis miestų istorinėse dalyse esančių pastatų Vertinimo tarybų aktuose yra pažymėti tik kaip vertingųjų savybių turintys, tačiau nenustačius konkrečių vertingųjų savybių neįmanoma priimti sprendimų dėl šių statinių tvarkymo darbų būdo ar apimčių.

4) Funkcijų išdalijimas pagal atliekamų tyrimų specifiką ir atitiktį įstaigų galimoms veikloms vykdyti leistų KIC teikti laboratorinių tyrimų ir konsultavimo kompleksines paslaugas bei konsoliduoti Departamento specialistų ir KPC specialistų pajėgumus tęsiant atskleidimo ir Vertinimo tarybų aktų projektų rengimo veiklas.

KPC atliekami vietų, urbanizuotų vietovių, statinių ir kilnojamųjų objektų poskyrių nekilnojamųjų ir kilnojamųjų kultūros vertybių žvalgomieji (fiziniai) ir istorinės-meninės raidos tyrimai (išskyrus žvalgomuosius ir detaliuosius archeologinius tyrimus) yra reikalingi atskleidimo duomenims surinkti. KPC specialistai fotofiksuoja objektus, įvertina objektų būklę, nustato sukūrimo, pastatymo, suformavimo laiką, autorystę, meninį stilių, medžiagos, konstrukcijos, atlikimo būdo autentiškumą, tipologinį, geografinį ir chronologinį paplitimą.

Istorinės-meninės raidos tyrimais patikslinami, detalizuojami bei lokalizuojami autentiškumo ir kiekybės požymiai, nustatomi vertingųjų savybių turintys elementai bei tokių savybių neturintys intarpai, priestatai, naujadarai.

Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui reikalingų tyrimų duomenų apimties apraše, patvirtintame 2005 m. birželio 22 d. kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-259, **tyrimai pagal sudėtį ir apimtį skiriami į stadijas:**

1) žvalgomieji tyrimai, kurie atliekami, kai reikia patikslinti nekilnojamųjų kultūros vertybių apimtį ir sudėtį, nustatyti fizinę būklę bei pagrindinius ardymo faktorius, lokalizuoti autentiškos medžiagos išlikimą, nustatyti autentiškų formų tipus, svarbiausius istorinės raidos etapus ir kultūrinės vertės neturinčius interpus. Žvalgomaisiais taip pat laikomi nekilnojamosios kultūros vertybės dalies tyrimai;

2) detalieji tyrimai, kuriais tiksliai lokalizuojami visi išlikę nekilnojamųjų kultūros vertybių autentiškumo ir kiekybės požymiai, detalizuojama ir konkretizuojama vertybių sudėtis ir apimtis, nustatomi visi sunaikinti ar sunykę kultūrinės vertės požymiai, visos vertingos dalys ir raida, ištiriami visi ardymo veiksniai ir irimo procesai.

KPC Detaliųjų tyrimų poskyris atlieka laboratorinius tyrimus, kurie nesusiję su kultūros vertybių atskleidimu, o tyrimų duomenys nenaudojami pildant apskaitos dokumentaciją, todėl šių mokamų cheminių ir mikrobiologinių tyrimų

paslaugų teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims būtų tęsiamas perkeliant specialistus ir šią funkciją KIC atsakomybei, kuris (kitais nei Departamentas, vykdančiais viešojo administravimo funkcijas), siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų ir atlikdamas jo kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka gauti lėšas už teikiamas paslaugas

Iki 2022 m. gruodžio 9 d. KPC ir KIC bendrai vykdo projekto FIXUS mobilis veiklas, kurios apima cheminius ir mikrobiologiniais tyrimais paremtų techninės būklės ataskaitų rengimą ir konsultacijas bei pagalbą kultūros paveldo valdytojams pastatų prevencinės priežiūros klausimais.

Nuo 2022 m. gruodžio 9 d. projekto FIXUS mobilis veiklų tęstinumas toliau bus užtikrinamas vienoje įstaigoje – KIC, kurios nuostatuose įtvirtintos funkcijos teikti konsultacijas paveldo tvarkybos klausimais kultūros paveldo objektų valdytojams bei, kultūros ministrui pavedus, vykdyti statinių techninę priežiūrą. Sutelkus KPC ir FIXUS mobilis turimą laboratorinę įrangą bus užtikrinamos plataus spektro paslaugos kultūros paveldo valdytojams.

KPC nuostatu 9.3 papunktyje įtvirtinta funkcija teikti sukauptus duomenis Departamentui nebebus aktuali, dalijimasi informacija bus galima užtikrinti sklandžiai ir operatyviai naudojantis bendra dokumentų valdymo sistema, tuo labiau, kad ši funkcija apskritai nėra savarankiška.

Vidaus administravimo funkcijų optimizavimo galimybės

Reorganizuojant KPC bus įvertintas vidaus administravimo funkcijų darbuotojų bendras poreikis naujoje Departamento struktūroje. Šiuo metu KPC struktūroje vidaus administravimo funkcijas vykdančys darbuotojai sudaro iki 15 proc. visų įstaigos žmoniškųjų resursų.

Vykdančios apskaitos procedūras Departamente, bus tiesiogiai prieinama informacija apie objektuose atliekamus mokslinius tyrimus, objektų tvarkybos ir pritaikymo galimybes, rengiamus teritorijų planavimo dokumentus, kas užtikrins vertinimo sprendimui priimti reikalingos informacijos išsamumą.

Vertybės atskleidimui surinkta informacija ir dokumentai bus kaupiami ir sisteminami vienoje institucijoje, todėl bus suvaldyta svarbių duomenų praradimo rizika (KPC neturi duomenų bazės kaupiamos informacijos skaitmeninėms kopijoms kataloguoti). Taip pat nebereikės atskirai teikti atskleidimo tikslais surinktų duomenų, jie bus kaupiami tiesiogiai Departamente.

Planuojama, kad kultūros paveldo apskaitos funkcijų konsolidavimas vienoje institucijoje, kartu su teisinio reguliavimo, procesų valdymo pokyčiais bei dalies apskaitos procesų (informavimas, viešinimas) automatizavimu, leis užtikrinti sklandų ir racionalų apskaitos procesą bei paprastesnį administravimą – nereikės planuoti dviejų įstaigų darbo. Įstaigų konsolidavimas užtikrins ir racionalesnį Kultūros ministerijos skiriamų asignavimų valdymą.

Taip pat pažymėtina, kad KPC Detaliųjų tyrimų poskyris atlieka laboratorinius tyrimus, kurie nesusiję su kultūros vertybių atskleidimu, o tyrimų duomenys nenaudojami pildant apskaitos dokumentaciją, todėl šių mokamų cheminių ir mikrobiologinių tyrimų paslaugų teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims būtų tęsiamas perkeliant specialistus ir šią funkciją KIC atsakomybei, kuris (kitais nei Departamentas, vykdančiais viešojo administravimo funkcijas),

	<p>siekdamas jam nustatytą veiklos tikslų ir atlikdamas jo kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka gauti lėšas už teikiamas paslaugas.</p> <p>Numatomos tokios teigiamos siūlomo Nutarimo projekto pasekmės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apskaita bus suderinama su viešojo administravimo principais. 2. Užtikrinamas tyrimų, skirtų vertingosioms savybėms atskleisti, atlikimas, sudaromos sąlygos gerinti Vertinimo tarybos aktų projektų kokybę. 3. Sudaromos sąlygos racionalesniam finansinių ir žmogiškųjų išteklių valdymui. 4. Mažėja kultūros paveldo objektų valdytojų rizikos dėl netyčinių teisės aktų pažeidimų ir jų lemiamos neigiamos pasekmės; užtikrinama, kad priimami sprendimai būtų pagrįsti būtinaisiais tyrimais ir išsamiu įvertinimu. 5. Sudaromos geresnės darbo sąlygos esamiems KPC darbuotojams – užtikrinamos karjeros galimybės, kokybiškos sąlygos specializuotis, keistis patirtimi ir kartu tobulėti; užtikrinamas specialistų pavaldumas pagal kvalifikaciją, profesionalaus pavadavimo galimybę; tolygiai paskirstomas krūvis; didesnė ir kokybiškesnė administravimo, teisinė ir kita pagalba specialistams. 6. Įstaigos, po KPC reorganizavimo perimančios jos turtą, teises ir prievoles, kartu perims ir KPC darbuotojų darbdavio teises ir pareigas. <p>Pagal esamą situaciją planuojama, kad KPC reorganizavimas bus užbaigtas iki 2023 m. birželio 30 d.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Kadangi pertvarka siekiama veiklos efektyvinimo, o ne reikšmingų biudžeto lėšų sutaupymo tikslų, finansinė nauda šiame etape neskaičiuojama, tačiau, keičiantis Departamento struktūrai, bus įvertintas vidaus administravimo funkcijas vykdysiančių darbuotojų skaičiaus poreikis (KPC šias funkcijas vykdo apie 15 proc. įstaigos darbuotojų) ir, prireikus, atsisakyta perteklinių pareigybių. Departamentas, įgyvendindamas KPC savininko teises ir pareigas, yra atsakingas už sau pavaldžios įstaigos biudžetą ir numato, kokią Kultūros ministerijos skiriamų asignavimų dalį skirti KPC darbo užmokesčio fondui ir kitoms reikmėms, todėl tik nuo Departamento priklauso, kokiomis lėšomis KPC gali disponuoti.</p> <p>Papildomų asignavimų poreikio nenumatoma, o galimas lėšų poreikis išėtinėms išmokoms neviršys darbo užmokesčio fondo sutaupymų KPC darbuotojams nesutikus su pasiūlymu pereiti dirbti į Departamentą, kadangi visą naujų darbuotojų paieškos laikotarpį, kuris įprastai trunka ne mažiau kaip 3 mėnesius, bus nenaudojamas šioms pareigybėms skirtas darbo užmokesčio fondas. Departamentas, planuodamas 2023 m. biudžetus, tikslingai skirs lėšas KPC išėtinių išmokų rezervui.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Nutarimo projektą bus įgyvendinta Vyriausybės programos prioritetinio projekto „Efektyvi paveldotvarka“ tikslų dalis (Tobulindami paveldo apskaitos ir apsaugos principus, mažinsime administracinę našą ir užtikrinsime sklandesnį paveldo naudotojų, valstybės ir nevyriausybinių institucijų bendradarbiavimą) ir bus sumažinta administracinė našta, kurią sudaro ilgi, sudėtingi ir neracionalūs kultūros paveldo apskaitos procesai, Departamente sutelkus visiems apskaitos proceso etapams reikalingas kompetencijas, kartu šį procesą efektyvinant, spartinant ir sudarant prielaidas geresniam paveldo apsaugos administravimui.</p>

	Planuojama pertvarka neigiamo poveikio kultūros paveldo apsaugai nesukels, nes visos dabartinės KPC funkcijos ir toliau bus vykdomos.
--	---

Nutarimui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, jame nėra apibrėžiamos sąvokos.

Nutarimo projektas buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos, Kultūros infrastruktūros centrui, Kultūros paveldo centrui. Atsižvelgiant į pateiktas pastabas, Nutarimo projektas buvo papildytas, o pakeitimai darbo tvarka suderinti su Finansų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos ir Kultūros infrastruktūros centru. Kultūros paveldo centro pastabas, į kurias nebuvo atsižvelgta, pateikiamos derinimo pažymoje.

Su visuomene buvo konsultuotasi Nutarimo projektą paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje. Sulaukta raštų iš asociacijos ICOMOS Lietuva (raštas 2022-09-21 Nr. ICOMOS-DE/S-08-2022-KM_KPC), Lietuvos dailės istorikų draugijos (raštas 2022-09-27 Nr. R-5), Lietuvos Respublikos Valstybinės kultūros paveldo komisijos (raštas 2022-09-26 Nr. V11-94(6.4.E)). Institucijoms pateiktas Kultūros ministerijos atsakymas 2022-10-31 raštu Nr. S2 – 2233 (pridedama). Nutarimo projektą parengė Kultūros ministerijos Kultūros paveldo politikos grupės (vadovė Indrė Ambrazienė, tel. +370 667 65 541, el. p. indre.ambraziene@lrkm.lt) vyriausioji patarėja Rasa Trapikienė, tel. +370 608 43 766, el. p. rasa.trapikiene@lrkm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas;
2. Derinimo pažyma, 4 lapai;
3. KPC raštas 2022-09-22 Nr. (6.1)2-561, 2 lapai, 2 priedai;
4. ICOMOS raštas 2022-09-21 Nr. ICOMOS-DE/S-08-2022-KM_KPC, 3 lapai, 5 priedai;
5. Valstybinės kultūros paveldo komisijos raštas 2022-09-26 Nr. V11-94(6.4.E), 5 lapai;
6. Lietuvos dailės istorikų draugijos raštas 2022-09-27 Nr. R-5, 2 lapai;
7. Kultūros ministerijos 2022-10-31 atsakymas raštu Nr. S2 – 2233, 4 lapai.

Kultūros ministras

Simonas Kairys

Indrė Ambrazienė, tel. +370 667 65 541, el. p. indre.ambraziene@lrkm.lt

Rasa Trapikienė, tel. +370 608 43 766, el. p. rasa.trapikiene@lrkm.lt